

VEČERNI LIST

NEODVISEN DNEVNIK

Cena celoletno po pošti K 40.—, za Ljubljano K 36.—
 • polletno " " 20.— " " 18.—
 • četrtletno " " 10.— " " 9.—
 • mesečno " " 3.50, " " 3.—
 Uredništvo in uprava: Kopitarjeva ulica 6. — Telefon 50.

Inzerati: Enostopna poltisk (59 mm široka in 9 cm visoka ali nje prostor) za enkrat po 30 vln., za dva in večkrat po 45 vln. — Ob sobotah dvojni tarif. — Poslano: Enostopna poltisk K 1.—, — izhaja vsak dan, izvenredno nedelje in praznike, ob 8. uri popoldne.

Srbski denar za celo državo SHS.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Belgrad, 4. marca. Finančno ministrstvo je odredilo, da je od sedaj dovoljeno izvažati srbski denar in denarne nakaznice srbske narodne banke iz ozemlja kra-

jevine Srbije v vso kraljestvo SHS. Prepoved izvoza srbskega denarja preko mej kraljestva SHS ostane tudi nadalje v veljavi.

Finančno poverjenišтво v Ljubljani za Slovenijo in Istro.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Belgrad, 4. marca. Ministrski svet je izdal začasno uredbo o finančnih poverjeništvih, ki jih bo v celi državi pet, in sicer v Ljubljani za Slovenijo in Istro, v Zadru za Dalmacijo,

v Zagrebu za Hrvatsko, Slavonijo in Medmurje, v Sarajevu za Bosno in Hercegovino in v Somboru za Bačko, Baranjo in Banat.

Amerika preživlja Češko.

LDU Praga, 4. marca. (ČTU) Minister Beneš je danes brzojavil iz Pariza, da je ravno podpisal definitivno pogodbo z ameriško vlado, glasom katere dobijo Čehi iz Amerike v mesecu marcu 15.000 ton žita, 25.000 ton pšenične moke, 1000 ton izdelkov iz prašičjega mesa in 500 ton kondensiranega mleka. V aprilu pošlje

Amerika Čehom 30.000 ton žita, 15.000 pšenične moke, 1.000 izdelkov iz prašičjega mesa in 500 ton kondensiranega mleka. Potrebni kredit je Amerika že dovolila. Dne 1. marca bo mela češka država že vsa za mesec marec določena živila na razpolago.

Lloyd George o malih narodih.

LDU London, 4. marca. (ČTU) Lloyd George je imel v Vallisu govor, v katerem se je bavil z majhnimi narodi. Lloyd George je govoril o Češki in čehoslovaškem narodu, ki so ga Nemci vedno tlačili. Vsi višji uradniki, kapitalisti in ravnatelji tvorijo so bili Nemci. Nato je svaril male narode pred nevarnostjo, da bodo delali iste napake, kakor veliki narodi. Tudi majhni narodi se žele razširiti preko mej svojega rodu; menijo, da bo dežela srečnejša, če bo večja. To bi bila najbolj usodepolna napaka. Lloyd George je nato govoril o katastrofi Avstro-Ogrske. Mali narodi, je izjavil govornik, imajo pravico, biti ponosni na zmago. Poraz osrednjih sil je bil dokaz duha narodov. Avstro-Ogrska je bila pred petimi leti močna država, imela je vojsko pet milijonov mož, zasedla je velike dele

Rusije, utirala si je pot preko Alp in razbila italijansko armado. Tri leta se je mogla Avstro-Ogrska držati; upor malih narodov jo je ugonobil. Mali narodi imajo vzlic malostevilstvi velik delež pri zmagi, ki se ne bi mogla izvojevati brez velikih držav, a tudi ne brez malih. Belgija je bila prva zapreka proti nemški akciji, dokler nista Francija in Anglija zbrali svoje moči. Srbi so, ko je bila njih dežela poplavljen, zadržali prodiranje sovražnika na Balkan. Započeli so akcijo, ki je končala z razpadom Avstro-Ogrske. Čehoslovaki so onemogočili razvrstitev nemških čet na Ruskem in so preprečili, da se je Nemčija preskrbovala z žitom, oljem in drugim materialom, s katerim bi mogla nadaljevati vojno.

Pred parlamentom.

Belgrad, 28. feb.

Jutri se snide jugoslovansko narodno predstavništvo, ki se je kljub temu, da smo ga nujno potrebovali, sklicalo malo prezgodaj. Zanj je še malo pripravljenega. Ne le v političnem oziru, ampak tudi z ozirom na nujnejše tehnične predpise rednega zborovanja.

Jutri ob desetih se zberejo poslanci k prvi seji, in v zbornici so še danes do večera delali z mrzlično naglico. Kdor je šel v stari konak in iskal novi parlament, se je moral preriniti med vrsto vojakov, mizarjev, tesarjev, zidarjev, ključavničarjev in pleskarjev preko zamazanih, z delavnimi odpadki in ometom postlanih stopnic do nekdanje prestolne dvorane, ki se je v naglici prilagodila za zbornico. Dvorana je še ohranila nekaj sijaja svojega nekdanjega značaja, trije velikanski kristalni lestenci visé s stropa, stene so okrašene z bogato stukaturo, a vendar so vsepovsod tudi pozna surovo gospodarstvo nemškega in mažarskega vojaštva. Parket je razbit in obrabljen, stene poškodovane in zamazane. V dvorani je še mnogo delavcev zaposlenih pri zadnjih delih. Vnašajo se nove klopi, na katerih se barva še ni dobro posušila, deske se čistijo in polirajo.

Vtis, ki ga dobi človek ob prvem pogledu na dvorano, je vtis tesnobe; prostor je izrabljen do zadnje pediti. Klopi za poslance se tišče miz, za katerimi bodo sedeli stenografi, in te zopet estrade, na kateri so postavljeni stoli za predsedstvo in ministre. Med vsem temi predmeti je tako malo razmaka, da so hrupni prizori, kakršne pomnilno izza avstrijskega parlamenta, popolnoma izključeni. Pravih galerij v dvorani ni. Na levi in desni dvorana sta dva postranska prostora, v katerih je po ena klop za časnike, in za njih bi morda nekaj stojišč za občinstvo. Na levi strani dvorane zgoraj je balkon, ki je pridržan diplomatom.

Razdelitev prostora za predsedstvo in za ministre ne napravi mnogo boljšega vtisa. Pred predsedstvom stoji puč za poročevalce, na njegovi levi se

deži za ministre v dveh vrstah, med tem ko je na desni dolga klop za razne skupščinske uradnike.

Taka bi bila površna slika naše narodne zborovalnice. Okrog starega konaka, kjer se bo zbralo predstavništvo, pa so gospodarska poslopja nekdanjega dvora, vsa polna spominov bivšega avstrijskega in nemškega režima. Z vseh sten je omet napol odpadel, nekateri zidovi je očitno zamakala voda. Med strtimi avtomobili leže prevrnjeni naslonjači iz kraljevskih sob, katerih pozlačene noge so v najživahnejšem nasprotju z njihovimi raztrganimi blazinami. Ob starem konaku stoji park, ki neposredno družiti to poslopje z novim kraljevim dvorom, ki je sicer manj trpet od starega, a je za stanovanje še vedno ravno tako neraben kakor ob času osvoboditve.

Drugi podpredsednik narodnega predstavništva Slovenec dr. Jankovič.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Belgrad, 4. marca. Za drugega podpredsednika bo izbran Slovenec iz vrst VLS. Govori se, da prihaja v poštev dr. Jankovič.

Hrvatska zemaljska oskrba likvidira.

LDU Zagreb, 4. marca. Z ozirom na sklep ministrskega sveta, da se uveljavi svobodna trgovina z živežem, je izdal ban naredbo, s katero uveljavlja likvidacijo Hrvatske zemaljske oskrbe.

Gospodarske zahteve Franciji.

LDU Ženeva, 4. marca. (ČTU) Glede gospodarskih zahtev Francije navaja »Progres de Lyon« nastopne podrobnosti: Ako smo dobro poučeni, bodo zavezniki zahtevali od Nemčije izročitev vseh rezerv zlata. Izvzeto je zlato, ki je naloženo v bankah ali se nahaja v zasebni posesti. Vstrajajo pa na odstopitvi vseh terjatev Nemčije v inozemstvu. Vsota teh terjatev je precej večja, kakor se je poročalo doslej. Vse premičnine in nepremičnine, ki jih ima Nemčija v inozemstvu, so v tem računu že vštete. Končno bo morala Nemčija za gotovo dobo dobaviti gotove proizvode, v prvi vrsti sodo in premog. Govori se, da bo Nemčija morala vsako leto dajati po 60 milijonov ton premoga, ki se bo razdeljeval med one države, ki so vsled vojske za dlje časa ošibljene, kakor Francija, Belgija, Poljska in Srbija. To porazdeljevanje pa nikakor ne bo omejevalo uvoza iz Anglije in Amerike. Samo ob sebi umevno je, da bo morala Nemčija vrniti ves les, ki ga je odpeljala iz Francije.

Češka dobi zgodovinske meje.

LDU Bern, 4. marca. (ČTU) »Times« potrjujejo vest, da bo imela čehoslovaška država svoje stare historične

meje. Nemška Češka in Bratislava bo sta pripadali Čehoslovaški republiki.

Seja jugoslovanskega parlamenta.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Belgrad, 4. marca. Predsednik Jeltanovič je otvoril sejo državnega veča točno ob pol 11. uri dopoldne. Prečital se je zapisnik zadnje seje. Član Jugoslovanske muslimanske stranke dr. Mehmed Spaho je predlagal, naj se zapisnik ne sprejme. Njegov predlog je bil odklonjen. — Tajnik dr. Novak je nato prečital seznam vseh poslancev ter konstatiral, da v Makedoniji volitev oziroma imenovanje še ni izvršeno.

Starčevićanec dr. Pavelić je protestiral v imenu Narodnega veča proti postopanju ministra za konstituantno, ker ni zahteval od njega kot predsednika Narodnega veča imenika delegatov Narodnega veča. Zato predlaga, naj verifikacijski odbor vzame v pretres omenjeni seznam.

Predsednik ministrskega sveta Stojan Protič je izjavil: Prosim gospode poslance, naj ne vodijo brezplodnih debat o verifikaciji poslancev, dokler se ni izvolil verifikacijski odbor, ki bo predložil narodnemu predstavništvu v tej zadevi podrobno poročilo.

Nato je govoril srbski radikalec Anastazij Petrovič, ki je izjavil, da je nepravilno postopanje ministra dr. Kramerja in vlade, ker je sestavila seznam poslancev, a ne narodno predstavništvo samo. Narodno predstavništvo bo samo odločevalo o svojih članih brez vladnega vpliva. Govornik vprašuje, na kakšni podlagi je sestavljen seznam poslancev in ali so korporacije, ki so izvršile volitev delegatov, upoštevale tudi pritožbo proti netočnim volivam.

Ministrski predsednik Stojan Protič je naglašal, da se smatrajo vsi poslanci, ki so predali poverilnice, tako za pravomočne poslance, dokler verifikacijski odbor ni končal svojega posla. Predlagal je, naj se preide na dnevni red.

Minister dr. Kramer je izjavil, da

je dobil seznam poslancev od predsednikov korporacij, ki so volitev izvršile. S tem ni hotel v nobenem oziru prejditi verifikacijskemu odboru, ampak se je ta seznam sestavil iz praktičnih razlogov, da se omogoči čim prejšnja volitev odsekov.

Poslanec Anastazij Petrovič je izjavil, da je hotel s svojim prejšnjim predlogom samo dognati, ali je minister za konstituantno imel pravico, sestaviti ta seznam in odločevati o poslancih ali ne.

Tajnik dr. Čorović je čital nato poslovnik o volitvi odsekov v predstavništvu. — Nato je prešlo predstavništvo na volitev 9 odsekov, nakar je odredil predsednik volitev verifikacijskega odbora.

Tajnik dr. Čorović je po kratkem odmoru objavil rezultat seje izvoljenih 9 sekcij, ki so poslale v verifikacijski odbor nastopne poslance: Uroš Lomovič, Dušan Vasičević, dr. Dragotin Lončar, dr. inko Krizman, Borivoj Popović, Anastazij Petrovič, Dragotin Pečič, dr. Sunarič in dr. Milutin Mažuranič. — Predsednik je pozval odbornike, naj se takoj konstituirajo in je odredil v to svrhu kratek odmor. — Po odmoru je naznanil tajnik dr. Čorović rezultat konstituiranja verifikacijskega odbora. Za predsednika je izvoljen poslanec samostalec Dragotin Pečič, za tajnika dr. Hinko Krizman (JDS). — V smislu začasnega poslovnika je zavzel predsednik verifikacijskega odbora začasno predsedniško mesto narod. predstavništva. Predsednik Pečič je pozval poslance, naj oddajo do jutri dop. tajniku svoja pooblastila. Verifikacijski odbor bo poslanske poverilnice pregledal in sestavil poročilo, ki se bo natisnilo in razdelilo poslancem. V roku 24 ur po natisu poročila se bo sklicala nova seja. Konec seje ob 1. uri 15 minut popoldne.

Italijanski strah ima velike oči.

Makovo seme — smodnik, pisalni klinček — dinamit.

(Iz zasedene Jugoslavije.)

Italijani so zasedli v župniji Nova Oselica vasi Hobovše in Podlaniše ter nekaj kmetij iz Laniš in Podjelovega brda. Mejo so na cel črti zaprli z bodečo žico. Na ta način so več posestev razpolovili. Posestnike skrbi, kako bodo mogli spomladi obdelovati njive onkraj žične ograje. Iz zasedenih vasi morajo ljudje hoditi v cerkev v dve uri oddaljeno Cerkev, šolskih

otrok se le s težavo kdo privleče skozi žične ovire. Čelo mrličev ne puste pokopavati pri farnem pokopališču; nositi jih morajo v Cerkev. — V več hišah so imeli prav stroge hišne preiskave. Nekje so razvezali vse butarce, misleč, da je v njih skrito strelivo. Na peči dobe polno posodo makovega semena. Ogorčeni kriče, da je to smodnik. Vse hiše ugovarjajo, kaj po-

naga, ko jih nihče ne razume. Vojak vzame nekaj maku iz posode, dene ga na mizo in trepetaje pritiska gorečo vžgalico, ostali pa gledajo preplašeni iz kotov, kdaj bo razpočilo. Pri nadaljnji preiskavi dobe v roko kamenček, ki se je z njim deček učil pisati na šolsko tablico. Zopet vpijejo, da je to strelivo. Eden ga odlomi mal kosček in prižiga ter prižiga — pa se le noče vžgati. Neverjetno — pa resnično! Ko dobe vrečo suhih gob, po vsej sili trdijo, da je to tobak, prinešen iz Srbije. — Dosedaj so odvedli iz župnije devet oseb, ki so jih po približno enomesečnem preiskovalnem zaporu izpustili zopet domov. Zasedene vasi so prav izborno preskrbljene od Italijanov z živili. Delijo vedno moko, koruzo, riž in makarone. Pri zadnji delitvi so dobili celo kmetije po 150 kg moke in še drugih živil po nizki ceni, pšenično moko po 1 K 40 v, koruzo po 1 K

20 v. Umljivo je, da ljudstvo tostran žične ograje godrnja nad našo nezadostno aprovizacijo, ker le ni in noče biti moke iz južne Jugoslavije, dasi je šel župan osebno prosit v Ljubljano. Naša vlada naj bi vsaj obmejne kraje zadosti preskrbela z živili, da ne bi misli lačnih ljudi uhajale onstran žične ograje, da ne bi se tako pripravljala ugodna tla laškemu pohlepu. — Tihotapstvo tukaj krasno cvete. Ko se naredi noč, hitijo razne osebe s polnimi nahrbtniki iz zasedenega ozemlja, druge pa zopet s težkim bremenom nazaj. Menda nosijo bruse in kresilno gobo, kakor pred davnim časom Martin Krpan. Ker jih včasih zasačijo mejaši, ter jim vse odvzemo, si gotovo želijo kakega ministra Gregorja, da bi jim dal pismeno dovoljenje za dobičkanosno obrt.

Frantozi za srbske dijake.

LDU Belgrad, 4. marca. (JDU) Francoska vlada je vstavila v letošnji državni proračun 1.300.000 frankov, kot podporo za vzdrževanje srbskih dijakov na Francoskem.

Cehi ne plačajo avstrijskih dolgov

LDU Dunaj, 4. marca. (ČTU) V poslalski konferenci, ki je danes razpravljala o brzojavki entente glede izplačila marčnih kuponov avstro-ogrskih zadolžnic, je podal dunajski pooblaščenec čehoslovaške republike nastopno izjavo: Vlada čeho, slovaške republike ne more stopiti v razpravljanje radi zagotovila izplačitve marčnih kuponov. Stališče, katero zavzema čehoslovaška republika, je bistveno drugačno, kakor drugih držav in sicer tako glede avstro-ogrskih vojnih dolgov, kakor tudi glede onih dolgov, ki so bili še pred vojno kontrahirani. Čehoslovaška republika ne more avstro-ogrskih vojnih dolgov ne obrestovati, ne v plačilo prevzeti, ker bi s tem grešila napram zaveznikom. Ta vojna posojila so se najela v svrhu vojevanja proti zaveznikom in proti čehoslovaškemu narodu, ki je bil zaveznik entente. Čehoslovaška republika bi nastopala zelo nelojalno napram zaveznikom, ako bi tudi z najmanjšim delom pripomogla k plačilu kuponov vojnega posojila. Vojna posojila so se najela na popolnoma protiposojen in protizakonit način. Država ni ustredila z nobenimi sredstvi, da izsili podpisovanje vojnih posojil, naj si bo s tem, da je dotičnemu grozila z odvzetvijo premoženja in prostosti ali s tem, da mu je zagrozila, da ga pošlje v prvo vojno črto in z grožnjami, da se obsodi k smrti ali vsaj v zapor. Kar se tiče dolgov, ki so bili napravljeni še pred vojno, se istotako brani čehoslovaška republika prispevati tudi z najmanjšim delom, ker so ti dolgovi placirani večinoma v čehoslovaškemu narodu sovražnih državah. Čehoslovaška republika bo pač plačala kupone tistih zadolžnic, ki se nahajajo v Čehom prijaznem inozemstvu, oziroma se v tem pogledu zedinila s svojimi zavezniki, s katerimi ima diplomatske zveze.

Nemški nemiri na Češkem.

LDU Praga, 5. marca. (ČTU) Na Nemškem Češkem so nemški nacionalci v več mestih provocirali cestne nemire. Čehoslovaško vojaštvo je moralo vpostaviti red. V Karlovih Varih, v Hebu, Ustju, Mostu, Duchovu ter v Liberecu in Gorenjem Litvinovu so se spopadli. V Karlovih Varih sta bila dva mrtva. Tudi na severnem Moravskem in v Šleziji so nemški nacionalci izživali nemire, pri katerih je bilo več kot deset mrtvih in nekaj ranjenih. V Opatovi so aretirali nemško-avstrijskega poslanca Jokla.

Splošna stavka v Berlinu.

LDU Berlin, 5. marca. (ČTU) Polozaj v Berlinu ni izpremenjen. Vlada pošilja v svet optimistična poročila, v katerih pravi, da ima vlada še vedno moč v rokah. Pri včerajšnjih spopadih so vladne čete zmagale. Vlada se pogaja s stavkujočimi in je pripravljena, privoliti v koncesije. Obeta socializacijo industrije, zlasti premoškovne in veleindustrije. Pogajanja trajajo dalje. V nekaterih obratih so včeraj glasovali o štrajku. Del delavcev se je izrekel proti štrajku. Na konferenci zaupnikov obratov so naznanili izid tajnega glasovanja. Glasovalo je 80 obratov. 20.000 delavcev je bilo za štrajk, 7000 pa proti. V vladnih krogih upajo, da bo generalna stavka končana v dveh do treh dneh. Temu nasproti izjavljajo voditezmagi stavkujočih. Izjavili so, da vlada ne obvlada več položaja. Čete niso več zanesljive. Zlasti republikanska vojaška bramba, ki šteje 16.000 mož, je na strani neodvisnih socialistov.

Iz pokrajine.

kr Za kolonije. Zagrebška »Narodna politika« prinaša na isti dan kot »Slovenec« članek »Za kolonije« pisan v slovenskem jeziku, ki ga je spisal L. K.

kr Begunci, ki so morali vsled pritiska laških oblasti zapustiti po okupaciji svoje kraje, naj prijavijo takoj pisarni za zasedeno ozemlje, Ljubljana, Dunajska cesta 31, svoje sedanje naslove, dan, ko so morali oditi in vzrok bega.

kr Vojak in častniki iz po Italijanih zasedenega ozemlja naj prijavijo takoj podpisanemu uradu svoje sedanje naslove. V prijavi naj natančno navedejo dan, ko so vstopili v jugoslovansko armado, in v slučaju, da so begunci, naj navedejo vzrok, zaradi katerega so morali zapustiti svoje stalno bivališče. Pisarna za zasedeno ozemlje, Ljubljana, Dunajska cesta 31.

kr Ustanovitev društva političnih konceptnih praktikantov. V nedeljo, dne 9. marca 1919, ob 10. uri dopoldne se bo v knjižnici deželne vlade v Ljubljani vršil ustanovni občni zbor »Društvo političnih konceptnih uradnikov za Slovenijo«.

kr Koroške novice. V Gospasveti se je sama usmrtila 70-letna Marija Krakolnik. — Tatvine so na dnevnem redu, in ne malo se jih udeležujejo nemški »deželni brambovci«. V Dešnji vasi pri Celovcu so prijeli brambovca K. Novak, ki je s tovaršem ukradel posestniku Šlajharju za 600 kron živil, V Bodnu v Rožni dolini brambovca V. Schober iz Landskrone, ker je ukradel posestniku Lanzekarju kravo. — Koroška deželna zavarovalnica je prejela minulo leto od svojih članov 1.172.000 K, od tega pa ostane za deželo samo 465.000 kron! Drugo, namreč 707.000 kron se mora izplačati povratni zavarovalnici. Za požarne škode se je izplačalo minulo leto 283.000 kron, uprava pa je stala 325.000 kron! Lep »gšeft«.

kr Celovška porota prične zborovati dne 10. sušca. Med izžrebanimi porotniki najdemo iz velikovškega okrajnega glavarstva tudi imeni: Alojzij Križan, gozdni kontrolor v Železni Kaplji, in Rudolf Taurer, posestnik v Dobrlivasi. Vprašati moramo, kako pridejo ljudje iz našega jugoslovanskega ozemlja v nemško poroto celovško? To je pač treba, da naša vlada poseže vmes!

kr Vrbsko jezero-Opatija? Nemški listi pišejo, da je Opatija za nemški šport izgubljena, naj se zato nadomesti z — Vrbskim jezerom. No, raznih židov je tu kakor tam že dovolj. Pozivljajo Celovčane, naj preskrbijo vse potrebno, da se Opatija preseli na naše Vrbsko jezero. To naj stori zadolženo celovško mesto! Nemške sanje!

kr Prenos premoženja iz Nemške Avstrije v Jugoslavijo. Narodna vlada Nemške Avstrije je z naredbom z dne 19. dec. 1918 (Steuerfluchtgesetz) odredila, da mora vsakdo, ki ima nad 30.000 K premoženja in se izseli iz Nemške Avstrije, naložiti 30 do 50 odstotkov premoženja v banki, ki jo določi vlada. Ta vloga služi kot kavcija za vse davke, ki se bodo tam sklenili do konca leta 1921. Pri tem pride v prvi vrsti v poštev davke na premoženje. V smislu te naredbe mora vsakdo en mesec pred izselitvijo predložiti kompetentni davčni oblasti seznam svojega premoženja. Na podlagi seznama določi davčna oblast kav-

njo ter izda dovoljenje za izselitev. Nemci so si torej dobro zasigurali davek na premoženje pri vseh, ki zapuste njihovo državo. Kako pa je s tem pri nas? Vsakemu Nemcu se dovoli brez vsake kavcije in brez vseh ovir svoje s slovenskimi žulji in podporo stare Avstrije lahko zasluženno premoženje prenesti v Nemško Avstrijo ali v drugo državo. Zakaj ni kaj takega ukrenila takoj tudi naša vlada ali ukrene vsaj sedaj, kar bi bilo njej sami v korist ali pa bi vsaj služilo v kompenzacijo pri bodočih finančnih pogajanjih, oziroma pri likvidaciji razpadle Avstrije. Namerava li naša vlada tudi tem priseljenim državljanom še v Jugoslaviji naložiti davek na premoženje, ko bodo itak še pri regulaciji valute izgubili mnogo svojih težko in pri trdi konkurenci v tujini zasluženega in prihranjenega imetka? Prizadeti.

kr Službe, trafike in ustanove za invalide ali svoje padlih. Komisija za preskrbo vračajočih se vojakov v Ljubljani bo z naprej redno opozarjala na proste službe, trafike in ustanove za invalide in svoje padlih, umrlih ali pogrešanih vojakov. Z razprtimi črkami bo tiskana oblast, ki je mesto razpisala in pri kateri je treba prošnjo vložiti, za tem sledi razpisana služba, trafika itd. V oklepaju je povedan dan, do katerega se mora prošnja vložiti in številka uradnega lista (n. pr. U. l. št. 50), v katerem so navedeni vsi natančnejši podatki in pogoji. Vojnimi invalidom so pridržane: 1) izključno vsa mesta slug, paznikov (tudi vratarjev) v vseh javnih uradih, sodiščih, kaznilnicah, šolah, občinah, zavodih in obratih, katere država ali nadzira ali podpira; prav tako vsa mesta upraviteljev drž. pravdnistva izven sodišč pri sodnih dvorih; 2) dve tretjini vseh prostih službenih mest pisarniških uradnikov, poduradnikov in pomožnih pisarniških moči. — **Službe:** Dež. vlada za Slovenijo v Ljubljani, gradbeni urad: 3 cestni mojstri (Jesenice, Trbič, Celje); 2 rečna mojstra (Celje, Ptuj do 31. marca 1919, U. l. št. 53). Dež. vlada za Slovenijo v Ljubljani, gradbeni urad: 18 cestarjev, 6 v celjskem, 7 v kranjskem, 1 v ljubljanskem, 2 v novomeškem in 3 v slovenjegraškem stavbenem okraju (do 31. marca 1919, U. l. št. 53). Mero izkušeno nadzorništvo v Ljubljani: 1 pomožno pisarniško moč, 1 pomož. sluga (do 4. marca 1919, U. l. št. 53). Mestni magistrat celjski: 1 kancelist, 3 pisar. pomočnik, 1 sluga, 4 mitničarji in 1 vodni mojster (do 10. marca 1919, U. l. št. 54), 3 pri dež. sodišču v Ljubljani, 2 pri okrožnem sodišču v Celju, 8 v Mariboru, 3 v Novem mestu, 1 pri okr. sodišču v Kranju, 1 v Kranjski gori, 1 v Litiji, 2 na Vrhniki, 2 v Brežicah, 1 v Gorenjem gradu, 1 v Konjicah, 1 v Laškem, 1 v Rogatcu, 2 v Slovenjem gradu, 2 v Šoštanju, 1 v Ljutomeru, 1 v Ormožu, 4 v Ptuj, 1 v Slov. Bistrici, 1 v Zgornji Radgoni, 2 v Pliberku, 1 v Velikovecu, 1 v Železni kapli, 1 v Ribnici, 1 v Kozjem in 1 v Metliki. — Mestni magistrat celjski: 1 oskrbnik (do 10. marca 1919, U. l. št. 55). Mestni magistrat celjski: 1 knjigovodja (do 10. marca 1919, U. l. št. 55). Fin. ravnateljstvo v Ljubljani: več preglednikov, višjih paznikov in

paznikov fin. straže za Banat, Bačko itd. (do 11. marca 1919, U. l. št. 55). Predsedništvo: višj. dež. sodišča v Ljubljani: 4 vodje zemljiških knjig (1 v Celju, 1 v Mariboru, 2 v Novem mestu), 12 višjih pisar. oficijalov 1 v Radovljici, 1 v Brežicah, 1 v Konjicah, 1 v Šmarju, 1 v Ormožu, 1 v Slov. Bistrici, 2 v Ptuj, 1 pri Sv. Lenartu, 1 v Pliberku, 1 v Metliki in 1 v Mokronogu, 46 pisar. uradnikov do 8. apr. 1919, U. l. št. 54, in sicer glej 2a). Drž. pravdnistvo v Ljubljani: upravitelj drž. pravdnistva v Cerkljici (do 31. marca 1919, U. l. št. 54), Radovljica, Skofja Loka, Vrhnika (do 10. aprila 1919, U. l. št. 57). Ravnateljstvo Drž. obrtne šole v Ljubljani: 1 šolski sluga, 1 kurjač (do 20. marca 1919, U. l. št. 54). — **Trafike:** Fin. okr. ravnateljstvo v Ljubljani: Tobačna glavna trafika v Spod. Šiški (do 15. marca 1919, U. l. št. 52). Fin. okr. ravnateljstvo v Ljubljani: Tobačna glavna trafika v Mlinem 5 (dav. okr. Radovljica do 15. marca 1919, U. l. št. 52). — **Ustanove:** Komisija za začasno vodstvo in likvidacijo deželne uprave v Ljubljani: Karel baron Wurzbachovo, cesarice Elizabete ustanove za invalide in hiralce: 6 po 120 K za ljubljanske, 6 po 60 K za rojake iz Kamnike, Homca in Jarš, 6 po 60 K za rojake iz Vintarjevca iz občine Šmartno pri Litiji (do 8. marca 1919, U. l. št. 50).

kr Plačevanje davščin potom novoustanovljenega poštnega čekovnega urada v Ljubljani. Novoustanovljeni poštni čekovni urad v Ljubljani je začel poslovati. Zato se davščine lahko od sedaj naprej zopet plačujejo potom poštinih uradov, pri čemer naj se rabijo izključno le polaznice poštnega čekovnega urada v Ljubljani. Potrebne položnice da na razpolago davčni urad. Skrbelo pa se bo za to, da se bodo dobivale davčne vplačilnice kmalu tudi pri poštinih uradih. Stranke naj se tedaj pridno poslužujejo tega za nje tako udobnega načina plačevanja davkov.

kr Za povzdigo ribarstva v Jugoslaviji. V »Jugoslovanskem Ekonomistu« opozarja strokovnjak Pavel Radič na veliko važnost ribarstva v Jugoslaviji. Naše sladke vode hranijo v tem oziru znatne zaklade, a vshodna obala Jadranskega morja je po svojem obalnem in obrtnem ribolovu od nekdaj slovela. Da se ta važna gospodarska panoga iz vsega početka zavaruje in zagotovi umno izkoristenje, je potrebno pred vsem to-le: 1. Na noben način in pod nikakim pogojem se ne sme nikomur, najmanj pa Italiji dovoliti ribolova ob naših obalah, in to ne od blizu, ne od daleč. 2. Takoj se mora po celi državi najostreje prepovedati uporabo škodljivih sredstev in pogubnega načina lova tako v sladkih kakor morskih vodah. 3. Ustroji naj se poseben vladni oddelek za ribarstvo, ki bo imel gotovo vedno polne roke dela. 4. Takoj naj se ustanovi komisija strokovnjakov z nalogom, da temeljito prouči to vprašanje in predloži državi obsežen in vsestranski predlog ukrepov.

kr Dr. Šafarja, ki so ga bili v Zagrebu pod sumom prevare zaprli, so izpustili na svobodo.

kr Poštni promet med Srbijo in Nemško Avstrijo se je otvoril 1. t. m.

Iz Ljubljane.

1 Angleški tečaji se vrše do vštete 6. marca dalje v Slov. trgovski šoli, Kongresni trg I. nadstr. V sredo, 5. t. m. se tečaji ne vrše.

1 Sestanek članov slovenskega trgovskega društva »Merkur« bo v četrtek dne 6. marca ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih. Na sestanku se bo razpravljalo o važnih stanovskih vprašanjih, pred vsem o trgovanju brez obrtnih listov in o razširjenju dokazov usposobljenosti za trgovske obrte.

1 Cene cestne železnice se bodo zopet zvišale. Na prošnjo delniške družbe malih železnic, je občinski svet dovolil, da se vsled podražanja cele železniške uprave znova zvišajo tarife ljubljanske cestne električne železnice na 20, 26 in 30 vinarjev.

1 Tlakarino bodo pobirali, kot je sklenil občinski svet včeraj. Sklep velja od 1. aprila dalje za pet let, in sicer od gnane živali po 10 vin., od vprežene po 20 vin., od avtomobilov po 1 krono, od motornih koles pa po 20 vinarjev. Tlakarino bodo pobirali ob vstopu v mesto in ob izstopu iz mesta.

1 Ženitev postane dražja. Na predlog komisije za likvidacijo deželne uprave, da se odpravi pristojbina za ženitovanjske zglasnice, je sklenil občinski svet predlagati, naj se pristojbine ne odpravijo, ampak zvišajo, in sicer od 10 na 100 kron. Pristojbine bodo oproščeni na izrecno prošnjo samo ubožni. Za ta predlog so menda glasovali samo oženjeni mestni očetje, ne oženjeni mestni očetje so se pa držali kisle.

1 Tatica hranilnih knjižic zasačena. Tukajšnjemu kriminalnemu oddelku policijskega ravnateljstva se je te dni posrečilo izslediti nevarno tatico hranilnih knjižic v osebi 28 letne Ivane Ravnikar iz Stare Loke, ki je bila zaposlena od 2. novembra 1917 kot delavka na tukajšnji glavni pošti, kjer je tatvine tudi izvršila. Tako je izginilo na tukajšnji glavni pošti v januarju in februarju t. l. pet hranilnih knjižic, katere je Ivanka Ravnikar le deloma realizirala. Da ni dvignila denarja iz vseh knjižic, je pripisovati zgolj srečnim slučajem. Prilikom hišne preiskave se je našlo pri Ravnikarjevi hranilno knjižico »Ljudske posojilnice« glasečo se na njenega nezakonskega sina z vlogo 5000 kron, ki je bila skrita v vreči moke, dočim se je našlo v razgledniškem albumu za razglednicami več tisočakov. Tudi sicer je bilo v stanovanju veliko predmetov, ki si jih je Ravnikarjeva nabavila z ukradenim denarjem, kakor obleka, zlatenina, knjige itd. Dosedanja preiskava pa je dognala pred vsem tudi to, da je izvršila Ravnikarjeva vse te tatvine na lastno pest in da pri tatvini ni bil nihče soudeležen, najmanj pa kak poštni nastavljenec. V koliko je proti Ravnikarjevi upravičen sum radi tatvine raznih poštinih pošiljatev, bo preiskava šele dognala. Izročila se je deželniemu sodišču.

Revolucionarno gibanje v Italiji.

Vojaštvo se upira in ustanavlja delavske in vojaške svete. — Vlada pred odstopom.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Curih, 5. marca. Iz Italije prihajajo ponovne vesti o nemirih v Italiji. V Milanu in Turinu imajo nemiri republikanski značaj. V Bologni so bili veliki izgredi radi draginje. Izgredniki so navalili na trgovine in plenili. Policija je bila brez moči in poklicati so morali vojaštvo. Vojski so odpovedali pokorščino častnikom in niso hoteli streljati. Mnogo vojakov je prestopilo k izgrednikom. Morali so jih odpoklicati ter so jih v vojašnici razorožili.

V Turinu je vojaštvo zahtevalo naj jih puste domov. Ker se to ni zgodilo, so vojski ustrelili dva častnika, napadli trgovine, jih opleniili ter nato zasedli

vlak in prisilili železničarje, da so jih peljali domov.

V gornji Italiji snuje vojaštvo delavske in vojaške svete ter proglašča republiko.

Augsburg, 5. marca. »Augsburger Abendzeitung« poroča iz Lugana, da se italijanska vlada resno bavi z izgredi ter si je v svesti resnosti položaja. Revolucionarno gibanje je nevarno in vlada ne taji, da je polžaj skrajno nevaren, posebno zato, ker se republikansko gibanje širi med vojaštvom. Vsak čas je pričakovati, da odstopi italijanska vlada.

Politična kronika.

p Ob prvem svidenju dolgo ločenih bratov. Danes nam je došla belgrajska »Epoha« od 1. marca, ki na uvodnem mestu pozdravlja poslance državnega veča. Pozdrav slovenskim zastopnikom — priobčen v slovenskem jeziku — se glasi: Bratje Slovenci! Ko se nam bodo srečale oči in ko si bomo podajali roke v pozdravu, vam bomo — to vemo — tuji. Ljudje nam niso dovolili, da bi bili skupaj in da bi razumeli drug drugega. In tudi vi boste, morda, dolgo časa iskali, da najdete v našem glasu oni zvok, ki nam je bil enkrat skupen. Toda vi, ki držite stoletja stražo na našem ponosnem severu, vi, ki ste junaki in samozavestno gledali v sinje nebo lepše bodočnosti tudi tedaj, ko so črni nemški oblaki pokrivali vse vaše obzorje, vi ki niste izgubili hrabrosti in vere niti takrat, ko so vaše izredne vrste ostale brez rezerv, vi ne boste — to vemo in čutimo — izgubili srčnosti in ne boste odnehali, tudi tedaj ne, če pri nas, ko nas boste bliže spoznali, ne najdete vsega onega, ste bliže kdaj sanjali; vi se ne boste o čemer ste kdaj sanjali; vi se ne boste umaknili, če najdete pri nas še mnogo napak in nedostatkov; vi boste znali spremljati in ljubiti, ako vas, nesmoteno in nehoti razžalimo ali razočarimo. In kakor ste tam, tam daleč na naši predstraži, umeli prinašati žrtve dan na dan, ne gledajoč na njihovo težo, tako boste tudi sedaj — in tem rajše — prinašali, če treba, žrtve za našo splošno blaginjo, pa naj bo to tudi tribut našim napakam in nedostatom. Nesebično, voljno, s prepričanjem, da se moramo pred vsem drug drugega prenašati, da se bomo enkrat ljubili, boste vi — ali ne? — vztrajali na poti našega prepričanja, ker to zahtevajo naši zanamci, za koje ste vi neumorno, tekmo vse vaše zgodovine, delali. Sprejmite našo roko, ki vas bratsko pričakuje in bodite nam najiskrenejše pozdravljeni.

p Mariborski socialni demokratje. Ljubljanski dopisni urad je dne 2. t. m. iz Maribora poročal, da so se tam med

zastopnikom jugoslovanske socialnodemokratske stranke Antonom Kristanom ter zastopnikoma nemške socialnodemokratske stranke za Štajersko, Reslom in Pongratzem, vršila pogajanja o združitvi obojih strank. To poročilo je treba razjasnjevalno dopolniti v tem smislu, da pri teh pogajanjih nikakor ni šlo za politično ločitev imenovanih strank — stranki sta namreč politično že od prej ločeni in v tem pogledu povsem samostojni —, marveč za združitev strokovnih organizacij, ki so tudi še po politični ločitvi strank ostale v skupni, centralistični upravi. Pogajanja še niso končana, definitivnega sklepa še ni.

p Bodočnost Turčije. Znani rumunski zgodovinar Nicolae Jerga je izjavil proti souredniku lista »Veamul Romanese«: Mirovna konferenca je internacionalizirala Dardanele in Carigrad. Zdaj čaka Turška z velikim strahom, kdaj bodo pozvali sultana, da zapusti glavno mesto. Mladoturki so dovršili svoje delo, ker so dokazali celemu svetu, da mora biti kak narod gotov svoje moči, predno gre na delo, da izpolni svoje želje. Četudi se bo Nemška z neutrudnim delom dvignila iz svojega razsula in bo avstrijskim narodom posijala solnce blagostanja in če bo tudi egoistična Bolgarija še nadalje obstala, se Turčija gotovo ne bo dvignila nikoli več.

p »Slavofilo«. »Tribuna« poroča, da je postal za glavnega urednika »Timesa« Wickham Steed, ki je »croatofilo« in »slavofilo«. — Italijani bi pa res hoteli same »laheljube« n »slavočrte«. Če jim ni kaj po volji, pa se zaletijo.

p Veliki boji rumun. čet z boljševiki. V Rusiji so se rumunske čete, podprte od francoskih oddelkov, spustile v boj z boljševiki in vzele mesto Tiraspol, ki leži severozapadno od Odese. Boljševiki so pustili za seboj mnoge mrtve in ranjene, topove in municijo.

p Veliki nemiri v Carigradu. Ob priliki pregnanja nekaterih grških revolucionarjev iz Carigrada, so se tam vršili veliki

namiri. Turška mestna policija ni mogla napraviti red. Vmešavati se je morala angleška vojska. Prišlo je do strelcev, pri katerih je padlo več žrtev.

p Ogrski narodni prazniki. Ministrski svet v Budimpešti je napravil zakonski načrt o narodnih praznikih, in sicer 15. marec kot proglas svobode leta 1848, in 31. oktober kot dan revolucije leta 1918.

Po svetu.

s Čehoslovaki in glasbena propaganda. Čehoslovaška republika je darovala 2 in pol milijona kron za glasbeno propagando v inozemstvu. V ti propagandi bodo sodelovali v mesecu aprilu in maju v Parizu in Londonu »Češki kvartet«, Češka filharmonija, Ema Destinova in drugi. — Tudi mi smo hoteli, a samo — »hotelci«.

s Akcija proti amnestiji vojnih beguncev. »Liga očetov v vojni padlih« v Italiji protestira proti temu, da bi kralj pomilostil vse one, ki so v boju pobegnili. »Liga očetov« pravi, da bi bilo sramotno, izenačiti v tako kratkem času one, ki so storili v polni meri svojo dolžnost, z onimi, ki so sramotno pobegnili.

s Ženitbena ponudba. Med inserati beremo: Ženska volilna pravica je proklamirana — zato si volim moža, velikega, lepšega in inteligentnega, ki ima kakih 30 do 40 let in je zelo bogat. Jaz sama nisem ravno grda, srednjevelika, koncem dvajsetega leta in žalibog uboga kot cerkvena nuša. Glasovnico prosim pod »M. W.« na inseratno ekspedicijo »Klobuk« itd. — Ta je pa odkritosrečna.

s Stoletno jajce. Pred kratkim časom so našli v Northallertonu na Angleškem nekaj čudovitega. Delavci so žagali neko drevo in našli v njem pet skorčevih posušenih jajc. Jajca so ležala 18 col globoko v deblu in ko so šteli »letnice« na deblu, so videli, da so ležala jajca že sto let na istem mestu. To se je zgodilo tako: Ptičji par je znesel gnezdo in zlegel jajca v votlini mladega drevesa. Po bogve, katerem slučaju so ostala jajca tam, votlinica pa se je zarastla čeznje, na ta način so se jajčka ohranila tako dolgo.

s Ženska politika. Nek list prinaša tole šalo: Neki gospod je priletel ob času nekega ženskega shoda ves zasopel v brivnico. »Gospod, usmilit se me in pustite, da pridem prvi na vrsto.« — »Kakšna turška sila pa je to,« je dejal brivec. »Moja žena je na shodu,« je dejal. Pa si moram sam pripraviti jed, če hočem jesti. Zato moram takoj zopet bežati v kuhinjo, da se mi ne prismoji.«

s Filmska industrija. V Zagrebu bo začela filmska industrija. Nova tvornica se bo imenovala »Jugoslavija« in bo imela lasten, najmoderneje urejen atelje. Angažirali so izvrstnega operaterja in svetovnega režiserja, tako, da bo mogoče konkurirati z vsemi tvornicami. Kar se tiče igralcev, je dejal režiser, da nima nikakih skrbi. Le kapitalisti so se kaj slabo oglašili za to podjetje. Dober film v dolžini 2000 metrov stane 80.000 kron. V Zagrebu bi nosil tak film tvrdki 20.000 K čistega

do bička. Ostali kinematografi bi prinesli državi od vsakega filma 10.000 kron do bička. Če se film odda v inozemstvo, se proda najmanj 10 izvodov, po 6 K meter, kar znese 120.000 kron. Tedaj prinese film, ki stane 80.000 kron, 240.000 kron čistega do bička.

s Nesrečna številka Hohenzollerncev. Radi nesrečnega konca vojne in revolucije je 1. 1918. postalo tragičnega pomena za hohenzollersko dinastijo. Letna številka »8« je že pogosto prinesla ti rodovini nesrečne dni. Leta 1888 je žaloval nemški narod za dvema cesarjema. 1878 sta bila izvršena dva napada na cesarja. 1858 se je poslabšalo zdravstveno stanje Friderika Viljema, da ni mogel več vršiti vladarskih poslov. L. 1848 je bila državljanska vojna. Če gremo še nazaj v zgodovini, najdemo še druge »nesrečne osmice«. 1758 je bil Friderik Veliki težko premagan, l. 1618 je bila izbruhnila tridesetletna vojna, ki je prinesla veliko gorje. Tudi smrt si je rada izbirala »osmice«. L. 1688 je umrl veliki volilni knez, l. 1608 volilni knez Sigismund in l. 1598 volilni knez Johann Georg.

s Skrivnostni umor. Na Dunaju — kjer so umori na dnevnem redu — je stanoval uradnik Herbert, oženjen mož, katerega žena pa se ne mudi na Dunaju. Pred par dnevi so slišali iz njegovega stanovanja strele. Ko so prihiteli sosedi, so našli vrata zaprta. Ko ni nihče odprl, četudi so razbijali po vratih, so obvestili policijo o tem. Predno pa je ta prišla, so slišali še en strel. Stražniki so odprli s silo stanovanje in našli sledove strašnega zločina. Na tleh je ležal mož v preprosti obleki. Okrog vratu je imel vrvico, ki je bila tesno zadržana, iz rane na glavi pa je tekla kri. Mož se je zdel ko mrtve. V sobi poleg so našli Herberta, ki je imel rano v senčih. Bil je onesveščen. Revolver je držal še vedno v rokah. Iz tega položaja je bilo jasno, da je Herbert umoril tujega moža, ki je bil v njegovi sobi. Mrtvec je neki Binder, ki je imel v svoji listnici 8000 K denarja. Sklepajo, da je Herbert zvabil Binderja v svojo sobo z namenom, da bi ga umoril. Mislil ga je izprva zadaviti z vrvico. Ko pa se je ta močno branil, ga je ustrelil. Ko pa je videl, da je prihitelo pred stanovanje mnogo ljudi, se je odločil in se je usmrtil še sam. Po drugi strani pravijo, da je bil Binder v neki denarni zadevi pri Herbertu, v kateri sta se hudo sprla in končno streljala in da Herbertov namen ni bil, umoriti Binderja in ga uropati. V sobi se je vršil hud boj sodeč po razmetanih in razbitih predmetih. Na mizi so našli neko pogodbo, čez sredo pretrgano, na podlagi katere bi moral Binder plačati 6000 K. Vendar je zadeva kljub temu zelo zagonetna, ker bi se ubijalec v hipni jezi gotovo ne bil poslužil vrvi, če ni šlo za premišljen umor.

s Oslovsko meso. V Italiji plačajo — posebno gostilničarji — za tega filozofa kg po 10 lir. Vsi, ki so jedli meso, pravijo, da je izredno dobro, podobno telečini. Prodajo konjskega mesa je v polnem cvetu. V Milanu je bilo leta 1917. 77 trgovin s konjskim mesom, danes jih je več nego 132 in še prihajajo prošnje za dovoljenje otvoritve takih trgovin.

s Plakati proti Nemčiji. Ob zgradbi geografskega zavoda De Augustini v Novari, sta izšla dva plakata, na katerih je naslikana Nemčija, kako je razpeta mreže čez vso zemljo. Karti je priložen popis vsega, kar je ona podvzela po vsem svetu. Plakati zahtevajo, da naj se Nemčiji vzame vse in naj se jo uniči popolnoma. Ti oglasi so plakatiirani po celi Italiji in na Reki tudi.

s Šale. »Grozno! Moja nevesta je strahovito sitna. Prvo je hotela, naj nosim dolgo brado, naenkrat pa ji nisem ugaljal nič več in moral sem brado obriti. Zdaj ji niso ugaljali brki. Tudi te sem ostrigel. Kaj naj storim sedaj, če bo zopet zahtevala, naj se iznebim česa?« Odgovor: »Izgini popolnoma.« — Konec. »Kaj si mi prinesel z izleta, moj dragi Adolf?« On: »O, spočetka je šlo dobro. Devetnajst jajc sem dobil. Končno pa sem naletel na surovega kmeta, ki me je vrgel skozi okno in vse je šlo k vragu...« — Humor. »Kaj, dvojčka si dobil?« »Seveda. Kdo si pa danes upa sam priti na svet?«

s Soproga angleškega poslanika v Holandiji in cesar Viljem. Poslanik Bottomley je poslal na državno pisarno za zunanje stvari vprašanje, če mu je znano, da je žena angleškega poslanika sira Townleya, pripadala nekemu komiteju, ki je pozdravil nemškega cesarja Viljema ob priliki njegovega prihoda na Holandsko. Državni podtajnik je odgovoril na to, da je njemu znano samo to, da se je nahajala tudi Suzana Townley z avtomobilom

v bližini mesta, kamor je bil bivši cesar dospel. Bottomley je zahteval, da se Townley odpokliče.

s Avtomobilni park bivšega cesarja Viljema II. Bivši cesarski avtomobilni park v Berlinu je preurejen za vladno službo. Viljem II. je imel 30 avtomobilov, od katerih jih je 13 vzel s seboj na Nizozemsko. Zdaj je v garažah 14 osebnih in tovornih avtomobilov, ki jih je pa treba še domalega vse popraviti. Zanimiv je posebno oklepni avtomobil, ki ga je naročil Viljem II. malo pred revolucijo.

s Glasba in zrakoplovstvo. Neverjeten rekord v naglosti je dosegel M. Davis, komponist nekega angleškega marša. On je neko predpoldne za časa vojne komponiral marš; popoldne je napisal glasove in jih hitro dal zrakoplovcu, ki jih je na zrakoplovu odnesel na Francosko, kjer ga je še isti večer igrala neka vojaška godba v angleškem taborišču. Zares, toliko čuda hitrosti še nismo doživeli.

s Prorokovanje. Neki švicarski list prinaša razna prorokovanja in izlušči iz njih tole zanimivost. Kot je znano, se je sklenilo premirje ob 11. uri, enajstega dne, enajstega meseca. Ko se odpre biblija pri enajstem poglavju enajste knjige, se glasi enajsta vrsta: »Zato, ker si tako delal in nisi spoštoval predpisov in ne zakonov, bom razdri tvoje cesarstvo in porazdelil med tvoje hlapce.« Isti časopis pravi: »Cesar Viljem, ki je baje rad sam tolmačil sv. pismo, ima zdaj časa dovolj, da pretolmači tudi to.

Kako je bil potopljen »Szent Istvan«?

Zasluga Jugoslovanov.

Radoslav Farčić, jugoslovanski mornar, doma iz Vele Luke na otoku Korčuli, je poročal uredniku zagrebških »Novosti« sledeče:

Hrvat, sit avstrijskih zločinov. Boletelo me je in žalilo, ker sem se moral kot avstrijski vojak boriti v vrstah sovražnikov svojega naroda in proti našim zaveznikom in prijateljem. Dolgo sem mislil in končno sem sklenil, pripraviti pot za beg v Italijo. Premišljeno, odločno in izvedeno.

Na življenje in smrt.

Dne 6. junija 1918 smo se sedmorica, 4 mornarji in 3 vojaki, ki smo se nahajali na dopustu in to 2 brata Žuvela, Fraz in Anton, Marko Dragović, Ivan Prižmič, Iv. in Stjepan Bačić, vsi iz Vele Luke na otoku Korčuli v Dalmaciji. Dobili smo star ribiški čoln, naložili vanj hrano za mesec dni, oborožili smo se z revolverji, bombami in dinamitami, zaprisegli in zaobljubili drug drugemu zvestobo na življenje in smrt, da se ne bomo podali Avstrijcem živi, ampak, da se bomo borili do zadnjega moža, do zadnje kaplje krvi. Dne 6. junija 1918 smo ob 10. zvečer dvignili jadro; vesla so zaškripala in odveslali smo proti Italiji. Potovali smo 2 dni in 3 noči, preveslali 180 milj, dokler nismo 9. junija ob 2. ponoči dospeli pri Rtu Monte Gargana v mestecu Vieste v Italiji. Prvo noč smo potovali z jadrom in dospeli do Kapi-

šta med Lastvo in Sušcem. Tu smo videli 4 ribiče, ki so lovili ribe, potuhnili se in se skrili na obali, toda oni so nas zapazili in so prišli k nam. Skupaj smo lovili ribe in ostali tam do 4. popoldne. Eden tovarišev je šel na kopno, da pregleda položaj in vrnil se je z vestjo, da se pri Visu vidi nekaj črnega in gost dim. Bilo je 7 avstro-ogrskih torpedovk, ki so ravno signalizirale na postajo v Sušac in vprašale, ali je kdo vozil mimo, ali je kaj novega in priporočile največjo pažnjo. Vedno bližje so prihajale torpedovke k nam: mi smo ladjo skrili ob obali, zbrali naše reči in se razbežali po otoku ter se poskrili med obalnim grmičevjem in skalovjem. Torpedovke so se približale na 1 km, toda zapazile nas niso in so nadaljevale vožnjo proti Korčuli. Počakali smo nekaj časa, se zopet zbrali, izvlekli ladjo, jo pripravili in ob 9. smo odrinili proti Pelagružu. Okoli polnoči se je vzdignil drug veter, naša ladja se je napolnila z vodo, izgubili smo smer, ker so nam bile zvezde edino merilo. Veter nas je odrinil na drugo stran, izgubili smo pravec, a namesto proti Italiji smo se drugo jutro znašli pred Visom. Pobiti, trudni, bolj mrtvi nego živi, smo zgrabili za veslo in zaveslali proti Pelagruži. Veter in valovi so postali vedno bolj močni, nevarnost vedno večja, naš obup vedno silnejši, čoln poln vode. Vodo in naše reči smo metali v morje, izgubili smo vse upanje in se pričeli poslavljati. A skoro je veter popu-

stil in odveslali smo na prosto morje, dvignili na jambor belo zastavo in ob 2. ponoči smo dospeli v mesto Vieste. Tam smo se javili italijanskim oblastem, ki so nas, v sumnji, da smo špijoni, zaprli v ječo. Medtem smo izjavili, da smo sovražniki Avstrije ter da hočemo pomagati zaveznikom, ker hranimo važno skrivnost. Po nekaj dnevih je prišla po nas torpedovka iz Brindizija ter nas vzela s seboj. Tam nam istotako niso hoteli verovati, toda mi smo izjavili, da nam je zagotovo znano, da bo ena divizija avstrijske mornarice odšla okoli 15. julija iz Pulja v Boko. To nam je dobro znano, ker nas je četvorica vojakov vojne mornarice, ki je za to doznala.

»Szent Istvan« potopljen.

Italijani so sunili, da je to kaka past, toda naši so jim izjavili, da so pripravljene s svojim življenjem jamčiti za resničnost te vesti. Vzamejo naj jih s seboj in ako bi bila to past, naj se jih ustrelji. Ko se je bližal določen dan, so prišli po nas italijanski častniki, povedli nas na takozvani pomorski tank, zavezali nam oči, dokler nismo šli iz luke Brindizi. Nato so nam jih zopet odvezali in nam povedali, da gredo nasproti avstrijskemu brodogradu in ako vest ne bo resnična, da nas ustrelje.

Ob 2. ponoči smo pripluli v bližino Zadra. Čakali smo dolgo na mestu, ker smo mislili, da mora iti mimo avstrijsko brodograd, ki ga ni še bilo. Naši fantje so stali skupno z drugimi na palubi. Kapitan ladje je bil, kakor je znano, Rizzi. Naenkrat se pojavi avstrijsko brodogradje in italijanski tank je spustil z drznim sunkom 2 torpida in torpediral avstrijski dreadnought »Szent Istvan«. Poizkušal je torpedirati tudi »Tegethof«, toda ni ga pogodil. Nato se je italijanski tank s težavo rešil iz nevarnosti in odplul nazaj v Brindizi.

V jugoslovansko legijo!

Tam so Italijane pričakovali s slavnostjo. Naši fantje so bili nastanjeni v udobni sobah in vsi so jim čestitali. Toda mi smo izjavili, da hočemo stopiti v jugoslovansko legijo, in trojica od nas je takoj šla na fronto, medtem, ko je ostala četverica mornarjev v Cassinu blizu Rima in čakala nadaljno uporabo. Med temi, ki so šli na fronto, sem se nahajal tudi jaz, borili smo se pri Trevisu in na Monte Grappa. Toda nismo ostali dalj nego 13 dni. Neki italijanski poveljnik je namreč čisto izpraševal mene o avstrijski armadi in ko me je nekoč poprašal, ali bi hoteli priti pod Italijo, sem mu odločno odgovoril: »Mi Dalmatinci vas Italijane iz dna duše mrzimo in nikdar ne bi dovolili, da pridemo pod Italijo! Veselimo se in natihojmo slavimo vaše zmage, ker vidimo v vaših zmagah in porazu Avstrije našo rešitev. Ako bi prišla Dalmacija pod Italijo, ne bo nikdar miru.«

Nato je našo trojico poglaj iz fronte. Vrnili smo se v Cassino k svojim tovarišem in zaprosili, naj se nas dodeli jugoslovanski legiji. Tu pride k nam kapitan Rizzi (bilo je to že koncem julija), da nam izroči dokumente in sporoči, da je prejel »Narodno« nagrado za torpediranje »Szent

Istvana«, od katerih bi nam rad dal del pod pogojem, če prisežemo italijanskemu kralju, ker bomo v Italiji svobodni in slavljani. Mi smo to ponudbo odločno odbili in smo bili radi tega premeščen v Nocero Ombra, kjer je bilo taborišče jugoslovanskih častnikov in vojakov.

Tu smo čakali dolgo časa, dokler nišla prišla francoski in angleški oficir, ki sta nas vprašala, ali se nahaja tu kdo, ki je nedavno zbežal iz Dalmacije, da bi mogel dati informacij radi nameravane vojaške akcije na dalmatinsko obalo, ki bi se izvršila začetkom spomladi. Mi smo se vsi javili, nakar so oficirji odšli in rekli, naj jih počakamo. Medtem se oficirji niso vrnili, ker so med tem časom šli po vsega taborišča in tam zaprisegli moštvo kralja Petra. Na frontah je že prišlo do potoma. Jugoslavija se je proglasila neodvisnim in oni so zahtevali, naj se nas spusti domov. Ko so videli, da je vse zaman, so se obrnili na Bissolattija, ki je bil takrat še minister in on je poslal posebnega tajnika, da stvar prouči. Nato smo bili preko Brindizija poslani v Solun. Tam smo stopili v francosko armado. Pred nekaj dnevi smo bili iz Soluna poslani v Boko Kotorško in se nahajamo na poti v Belgrad, da stopimo v donavsko mornarico. Iz taborišča v Nocero Ombri so bili izpuščeni vsi Jugoslovani, po številu 380 in poslani v Solun.

Hvalačnost Italijanov.

Tako poročilo Radoslava Farčiča. V zahvalo, da so Italijani z njegovo pomočjo potopili največjo in najmodernejšo avstro-ogrsko vojno ladjo »Szent Istvan«, ki je Avstrijo bolj zadel, kot pa kak poraz na fronti, so ga hoteli raznaroditi in ponižati. A ne samo to. Pred mesecem dni so ugrabili njegovega očeta in brata na Veliki Luki in ju zvezana odpeljali v Italijo. Brat njegov je že preživel 3 leta v avstrijskih ječah radi jugoslovanskega mišljenja. In zdaj je radi istega mišljenja zaprt v italijanskih ječah. To je zahvala Italijanov, to njihovo plačilo za delo naših mornarjev. Toda pride dan, ko bo jugoslovanski narod, silen in z združenimi močmi vzdignil svojo pest nad zakletim sovražnikom, ki se baha z našimi zaslugami, ki slavi svoje »junake« po zaslugi naših junaških fantov, ki se niso ustrašili ne vislic, ne trpljenja, da so pomagali zaveznikom do zmage. In takrat bo dan strašnega obračuna za vsa trpljenja, vse ponižanje in vse grozote, ki jih sedaj trpi naše ljudstvo pod italijanskim bajonetom. Se nikdar ni zmagala krivica trajno nad pravico, zato verujemo v dan našega odrešenja, naše svobode in našega zmago-slavja! (Koniec.)

Aprovizacija.

a Pšenični zдроб za otroke do 3. leta se bode oddajal v vojni prodajalni v Gosposki ulici po sledečem redu: Na vrsto pridejo stranke z izkaznicami štev. 1 do 300 dne 6. marca, št. 301 do 600 dne 7. marca, št. 601 do 900 dne 8. marca, št. 901 do 1200 dne 10. marca,

od štev. 1201 naprej dne 11. marca. — Za vsakega otroka se dobi 1 kg pšeničnega zdroba, ki stane 3 krone. Stranke naj se strogo drže določenega reda, da ne boče nepotrebnega postajanja. Drob biž je pripraviti.

a Stranke, ki dobivajo meso pri Brecljniku in Golobu, se imajo zgledovati v aprovizacijskem uradu na Poljanski cesti št. 13, I. nadst. v četrtek dne 6. t. m., kjer dobijo nove izkaznice za meso. Prinesti je seboj: 1. staro izkaznico za meso, 2. rumeno ali zeleno rodbinsko legitimacijo, 3. železničarji, nakupne knjižice, oziroma potrdila o številu oseb, in 4. kdor ima izkaznico ubožne akcije. Uradne ure dopoldne od 8. do 12. in popoldne od 3. do 5. ure. Stare izkaznice za meso so neveljavne, kakor hitro dobe stranke nove izkaznice.

Zagrebska borza.

Zagreb, 4. marca. Začetkom današnje borze je bilo razpoloženje rezervirano, pozneje je oživelo. Pričakuje se znižanje kurzov. Slabo razpoloženje je vladalo posebno pri trgovski banki, ki je prodajala po 305.

Zagreb, 4. marca. Zaključni kurzi na današnji borzi.

	Donosi	Blago
Banka za trg., obrt in industrijo	455	470
Banka in hranilnica za Primorje na Sušaku, nove delnice	1445	1465
Hrvatska eskomptna banka	—	1440
Brodsko menjačka banka	—	—
Eskomptna in menj. banka, Brod nove delnice	368	376
Hipotekarna banka, Zagreb	435	440
Hrvatska kreditna banka	—	1085
Narodna banka, brez kupona	455	460
Obrtna banka, zadnja emisija, najnovejši del	246	255
Poljedelska banka	118	115
Prva hrvatska hranilnica, stare nove	9000	9050
Rečka pučka banka	290	210
Hrvatska doželna banka v Osijeku stare nove	—	710
Berger, del. družba, trg. z lesom	3450	3750
Zagrebska tovarna strojev	190	—
4 1/2% založnice hipotekarne banke	119	121
4 1/2% založnice eskomptne banke	114	116
4 1/2% založnice zemalske banke	119	122
4 1/2% založnice L. hrv. hranilnice	119	122

Priporočam p. a. trgovcem, tverkam in občin-stvu svojo

trgovsko agenturo in komisijsko trgovino.

Preskrbujem prodajo in nakup vseh v trgovino spadajočih stvari točno in hitro.

SLAVKO FARKAŠ, Lukevi, pošta Križevci pr Ljutomeru. 1357

Miši - podgane stenice - ščurki

in vsa glazena mora poginiti ako porabljaate moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 5—, za podgane in miši K 5—; osobito ostru pasta za podgane K 6—; za ščurke K 5; posebno močna tinktura za stenice K 5; uničevalec moljev K 3—; prašek proti mršesom 2 in 4 K; tinktura proti ušom pri ljudeh K 3; mazilo za uši pri živini K 2; prašek za uši v obleki in perilu K 2—; tinktura za bolhe pri preb K 130; tinktura proti mršesom na sadju in zelenjavi (uničevalec rastlin) K 3—, — Pošilja po povzetju Zaved za eksport

M. Jünker, Zagreb 116, Petrinjska ulica 3.

Krvnikova vrv.

Roman. Spisal Aleksander Petöfl.

(Dalje.)

»Moj blagajnik!«

Kdor je slišal to in videl najino obleko, se je smejal glasno in ne brez vzroka.

Kar sva nabrala denarja v enem kraju, ga nisva nosila v drug kraj. Vse sva zapila takoj na mestu, oziroma on je zapil, ker sem jaz porabil svoj del za jed. Ko sem videl, da vino nima popolnoma nobenega vpliva več name, sem se odvadil popolnoma in moj prijatelj Kaspar me je silno pomiloval zato.

»Ah,« je vzdihnil bolešno, »ti si se pokvaril popolnoma? Vse stare lepe navade si pustil? Stopil si s poti čednosti? O, že vidim, da je svet od dne do dne bolj pokvarjen! Že vidim... ali kako je že dejal Gvadany: »Najboljši balzam in magnet Ogra je, če sestoji njegova apoteka iz njerove polne kleti.«

Nekoč je planil Hiripi ves zasopen v gostilno, kjer sem ga pričakoval, da pride od svojih obiskov, ki jih je on imenoval beračenje in dejal:

»Krčmar, dvajset tisoč vrčev vina zame in za mojega blagajnika sedem tisoč tort in ravno toliko fazanov in drugega!«

»Kaj ti je, Kaspar?« sem ga vprašal in sem se moral radi radosti, ki mu je sijala iz oči, skoraj smejati.

»Kaj vprašuješ? Kaj imam? To imam, da se bliža konec sveta! ... Moj prijatelj, ti ne piješ več vina in upniki dobijo brez vprašanja njih denar... reci tedaj, če se ne bliža konec sveta? In ker se bliža konec, jejmo in pijmo, kolikor moremo. Ali vidiš to?«

»Vidim.«

»Reci, kaj vidiš. Kaj je to?«

»Denar.«

»Tako je. Brez dvoma, ne da se tajiti. Koliko?«

»Petdeset goldinarjev.«

»Toliko? Niti vinarja manj? In ti ne boš omedlel od veselja?«

»Ne.«

»Jaz tudi ne. Toda pomisli, kako sem prišel do tega denarja. Še za časa, ko je šel Andreas v Jeruzalem, sem posodil ta denar enemu mojih součencev. Daroval sem mu jih kar tako, ne da bi mislil, da jih še kdaj vidim. Sedaj pa, ko sem prišel od župnika, sem stopil v neko gospodsko hišo in kdo je bil gospodar te hiše? ... ni treba, da ti povem, ti že veš sam. Spoznal sem ga, da je to moj sošolec, a da sem tudi njegov upnik, to sem bil pozabil že zdavna. Jaz upnik... ha, ha, hal tisoč vragov, še zdaj mi niso prinesli vina... krčmar, vina!... Blagajnik, današnjega dne je še malo. Kaj praviš, ali bo mogoče zapraviti in zaklad do pojutrašnjem jutraj? V nezavest bom padel od strahu, če mi tedaj le še en vinar ostane. Skrb, da me rešiš obupa. Tu imaš. Če misliš, da je za naju preveč, poklič cigan in vrzi na cimbale, kar je preveč, razumeš?«

»In kaj je to?« sem vprašal in pokazal na zavitek, ki ga je bil vogel prijatelj brž ob vstopu na mizo.

»To? To so obresti od tolikih let. Skoraj sem bil pozabil.«

»In kaj je v ti ruti?«

»Spodobna obleka, prijatelj. Če hočeš, lahko takoj zlezeš vanjo.«

»Jaz? Tudi tebi se bo prilegla...«

»To je res. Toda prvo ti, potem jaz. Ker...« to je govoril zelo tiho — »Kdo bi mi dal kaj, če bi šel beračit v tako čedni obleki? Pomisli malo.«

Ta vzrok je držal, zato sem vzel obleko. Ko me je Hiripi zagledal v nji, je zaklical začuden:

»Tovariši Gvadany je ta-le verz spenil nate: »Ko obleče uniformo, je tako krasan v delijevem templu ko kip bi lahko stal...«

Res, sam sem se radoval, ko sem se pogledal od nog do glave. Že je preteklo skoraj deset let, ko sem imel samo cape na sebi. Zdelo se mi je tako dobro, ko iz ječe prišlemu sužnju pogled v naravo. In ko bo zopet raztrgana? Potem bom zopet stara baraba. Bog mi je priča, ta misel se mi je zdela tako grenka. Če človek enkrat pade, vseeno, kako globoko, tedaj mu je lahko vseeno, a če se enkrat izkoplje in obriše od sebe blato, se mu začne gubiti kraj, v katerem se je valjal.

Hiripi je pil pridno. Premalo se mu je zdelo, da bi stala ena sama steklenica pred njim; napolnil jih je celo mizo in se je zabaval s tem, da je nagnil na usta zdaj eno, zdaj drugo steklenico. Kdorkoli je prišel v gostilno, nesrečnež ali srečnež, vseeno, vsakdo je moral piti.

Moj prijatelj Kaspar, je bil preje uničen ko navadno. Saj ni čuda, ko je pil s podvojeno mero in podvojeno pridnostjo.

»Zaigraj, cigan, da bom plesal!« je zamrmral in zaspal. Cigana sploh ni bilo zraven.

Jaz nisem mogel zaspati. Spravil sem se v nek kot, a nisem mogel ostati dolgo na mestu. Po desetih letih se me je polastil nemir prvič in sam nisem znal zakaj. Pomislil sem; toda moje misli so letale od kraja do kraja, od predmeta na predmet, brez zveze, neurejene, uboge. Politika, poezija, zgodovina, vse, s čemer sem se kdaj pečal, mi je prišlo na pamet. Preteklost in bodočnost so stale pred menoj, kot pozna večerna in zgodnja jutranja zarja — tam temina, tu luč in nikjer svetle jasnosti.

To je bil čudovit večer.

Nazadnje je prišel v sobo neki tuji gospod. Klel nad vami, v katerih mori človeka dolgočasje vso noč.

»Ali igrate?« me je vprašal.

»Ne znam igrati,« sem dejal.

»Pojdite v mojo sobo, jaz Vas bom naučil, samo, da mine čas.«

Pri teh besedah me je sprelefel mraz in vročina in streslo me je ob enem. »Če dobim,« sem pomislil. »In če zgubim par goldinarjev, ki jih imam pri sebi? midva še nisva plačala krčmarju... in če mu ne plačam... tedaj me vržejo ven... kaj naj storijo drugega?... toda ali ne bo

hud moj prijatelj Kaspar, in to po pravici? ker bi mu oropal denar; kajti to bi bil resničen rop... toda vseeno!«

»No, pojte!« je dejal gospod.

»Če Vam se zdi... meni je vseeno...« sem odgovoril malomarno; čutil sem, kako sem ves trepetal.

Ko sva šla čez dvor, je dejal svojemu kočijažu, naj zjutraj vpreže in ga pride zbudite. Kočijaž je res prišel zjutraj zgodaj k njemu, da bi ga vzbudil. Midva sva igrala vso noč. Ne dolgo potem se je vdel v kočijo in se odpeljal... a nekaj sto goldinarjev se ni peljalo z njim.

15.

»Prijatelj Hiripi,« sem ga nagovoril drugo jutro, ko se je zbudil, »kaj se ti je sanjalo?«

»Nekaj lepega, sijajnega!« je odgovoril. »Sanjalo se mi je, da sem jaz tisti angleški vojvoda, katerega imena ne vem več, samo toliko se spominjam... toda kaj zlodja ti pride na misel, da me vprašaš po sanjah?... Tega nisi še nikoli storil.«

»Vprašal sem te samo zato, če si sanjal o moji nesreči?«

»Nesreči? Jaz ne vem, kaj pomeni ta beseda. Nikoli je nisem poznal, zame je ni...«

»Zdaj boš izvedel. Ne da bi se opravičeval ali obotavljal, ti povem, da sem igral vso noč in zaigral več denar.«

»Ves, ves?«

»Do zadnjega vinarja.«

»Ej, ej!« je vpil Hiripi, »ej, ej! če bi ti bil ostal samo en groš za žganje, tako bi se mi prileglo, da bi si izpral grlo...«

»In za ostalo se ne brigaš?«

»Tako malo, ko za jutranji dan!«

»Ti si vendarle imeniten dečko, Kaspar, imeniten dečko! Vreden, da te pritisnem na svoje srce, na to srce, kateremu se skozi deset let ni približalo nobeno človeško bitje. Pridi, da te objamem! Glej, mislim, da se boš jezil, da se boš razkažil nad menoj, a še čela ni nisi zgubnil radi tega. O, moj prijatelj! Zvedi tedaj resnico, da sem igral vso noč... a nisem izgubil. Dobil sem, dobil sem silno mnogo; ti si ne moreš misliti, kolikot!«

»Ti si dobil? Ti nisi dosedaj še nikoli igral...«

»Ne, ker nisem imel veselja zato in tudi denarja mi je manjkalo.«

»Prijatelj, to je žalostno, zelo žalostno! Ljubše bi mi bilo, da bi bil izgubil ves moj denar.«

»Zakaj, ti norec!«

»Zato, ker si igral prvič, in veš, kaj pravi Gvadany... to se pravi, ne, kaj pravi Gvadany, ampak kaj rečejo kvartopivci? Prima fortuna raro bona... (Prva sreča je redko dobra).«

»To je res; ti praviš, da je prva sreča redko dobra; no, izrek gre še dalje...«

Sed si bona, valde bona... (Če pa je dobra, je zelo dobra.)

»Tako je... če je dobra, je zelo dobra!«

»Hm, in koliko si dobil?«

»Nič manj nego tisoč goldinarjev...«

(Dalje.)